

CONSILIUL LEGISLATIV

Biroul permanent al Senatului

Sp. 250 / 18.6.2024

Biroul permanent al Senatului

L 364 / 25.06.2024

**referitor la propunerea legislativă pentru completarea articolului
453 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă**

Analizând propunerea legislativă pentru completarea articolului 453 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (b250/14.05.2024), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/2575/21.05.2024 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D536/22.05.2024,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, cu completările ulterioare, și al art. 33 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, cu modificările ulterioare,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect completarea articolului 453 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, se preconizează ca în procesele în care organizațiile neguvernamentale au calitate procesuală activă, judecătorul să stabilească dacă acțiunea vizează promovarea unor cauze de interes legitim public, caz în care părțile își suportă propriile cheltuieli de judecată. Totodată, se propune ca judecătorii să se asigure că organizațiile neguvernamentale nu vor suporta cheltuieli de judecată disproporționate, de natură să afecteze activitatea acestora.

Intervențiile legislative preconizate sunt argumentate în Expunerea de motive prin faptul că „*prin prezenta inițiativă legislativă, ne dorim să instituim o serie de garanții normative în favoarea organizațiilor neguvernamentale de natură a asigura faptul că activitatea acestora în ceea ce privește promovarea intereselor*

legitime publice nu va fi afectată prin suportarea unor cheltuieli de judecată excesive”.

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Analizând conținutul propunerii legislative, în ceea ce privește fondul reglementărilor preconizate, semnalăm că modalitatea de exprimare a intenției normative nu întrunește exigențele de calitate a legii impuse de art. 1 alin. (5) din Constituția României.

Menționăm că, astfel cum a fost dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale¹, Curtea a reținut că principiul legalității presupune existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor, conducând la caracterul de *lex certa* al normei².

Din analiza soluțiilor legislative preconizate, s-a constatat că se instituie reguli insuficient conturate, contrare dispozițiilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care nu sunt de natură să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă, fiind susceptibile să încalce prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție.

5. Semnalăm că soluția legislativă propusă pentru **art. 453 alin. (3)** este redactată într-o manieră improprie stilului normativ, având în vedere următoarele aspecte:

5.1. Potrivit prevederilor art. 61 teza I din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **„Prevederile modificate sau care completează actul normativ trebuie să se integreze armonios în actul supus modificării ori completării”.**

În acest sens, menționăm că, potrivit prevederilor art. 451 alin. (1) din actul de bază, **„Cheltuielile de judecată constau în taxele judiciare de timbru și timbrul judiciar, onorariile avocaților, ale experților și ale specialiștilor numiți în condițiile art. 330 alin. (3), sumele cuvenite martorilor pentru deplasare și pierderile cauzate de necesitatea prezenței la proces, cheltuielile de transport și, dacă este**

---

¹ A se vedea, în acest sens, spre exemplu, Decizia nr.193 din 6 aprilie 2022, paragraful 23, Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, sau Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012.

² A se vedea Decizia nr. 845 din 18 noiembrie 2020, paragraful 92.

cazul, de cazare, precum și orice alte cheltuieli necesare pentru buna desfășurare a procesului”.

Precizăm că soluțiile legislative preconizate în prezenta propunere legislativă **nu se corelează cu ipotezele juridice ale alin. (2) și (3)** din același articol, prin care se stabilește posibilitatea instanței, chiar și din oficiu, de a reduce motivat partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul avocaților³ sau a experților judiciari și a specialiștilor, atunci când onorariul este vădit disproporționat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfășurată, ținând seama și de circumstanțele cauzei.

Pe de altă parte, la alin. (4) al aceluiași articol este reglementată interdicția de a putea fi micșorate cheltuielile de judecată având ca obiect plata taxei judiciare de timbru și a timbrului judiciar, precum și plata sumelor convenite martorilor.

5.2. În ceea ce privește sintagma „*Prin derogare de la prevederile*” precizăm că, în actuala redactare, nu se înțelege de la ce ipoteze juridice reglementate de art. 453 alin. (1) și (2) se realizează exceptarea preconizată.

În acest sens, semnalăm că, *de lege lata*, respectivele alineate **reglementează obligativitatea plății cheltuielilor de judecată**, incluzând taxele de timbru și onorariile avocaților, **de către partea care pierde procesul și ale cărei pretenții nu au fost admise de instanța de judecată, având la bază ideea de culpă procesuală a acesteia.**

Menționăm că Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat la pct. 82 din Decizia nr. 59 din 18 septembrie 2017, cu privire la conținutul art. 453

---

³ Prin Decizia nr. 471 din 27 iunie 2017, paragraful 20, Curtea Constituțională a reținut că „*avocatul, prin exercitarea profesiei sale, îndeplinește o activitate economică, ce constă în oferirea de bunuri sau servicii pe o piață liberă (Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 19 februarie 2002, pronunțată în Cauza Wouters și alții, paragraful 49), însă orice activitate economică se desfășoară „în condițiile legii”; în consecință, legiuitorul a apreciat că valoarea onorariului trebuie să fie proporțională cu serviciul prestat, instituiind astfel posibilitatea limitării sale în cazul în care nu există un just echilibru între prestația avocațială și onorariul solicitat. De asemenea, prin aceeași decizie, paragraful 23, Curtea a mai reținut că obligativitatea plății cheltuielilor de judecată, incluzând onorariile avocaților, de către partea ale cărei pretenții nu au fost admise de instanța de judecată, are la bază ideea de culpă procesuală a acesteia și nu contravine prevederilor constituționale.*”

Totodată, prin Decizia nr. 165 din 27 martie 2018, paragrafele 29-33, în legătură cu obligativitatea plății cheltuielilor de judecată, incluzând onorariul avocatului, de către partea care pierde procesul, Curtea Constituțională a reținut, invocând jurisprudența sa în această materie, că „*prerogativa instanței de a cenzura, cu prilejul stabilirii cheltuielilor de judecată, cuantumului onorariului avocațial convenit, prin prisma proporționalității sale cu amplitudinea și complexitatea activității depuse, este cu atât mai necesară cu cât respectivul onorariu, convertit în cheltuieli de judecată, urmează a fi suportat de partea potrivnică, dacă a căzut în pretenții, ceea ce presupune, în mod necesar, ca acesta să îi fie opozabil. Or, opozabilitatea sa față de partea potrivnică, terț în raport cu convenția de prestare a serviciilor avocațiale, este consecința însușirii sale de instanță prin hotărârea judecătorească prin al cărei efect creanța dobândește caracter cert, lichid și exigibil.*”

alin. (1) din Codul de procedură civilă, că aceste prevederi „într-o terminologie nouă, **consacră**, întocmai ca și art. 274 alin. 1 din vechiul Cod de procedură civilă, **drept fundament al plății cheltuielilor de judecată, culpa procesuală dovedită prin faptul pierderii procesului**“.

Totodată, precizăm că, la pct. 24 din considerentele Deciziei nr. 463/2016, Curtea Constituțională a reținut că „*art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă determină debitorul obligației de plată a cheltuielilor de judecată (partea care pierde procesul) și creditorul obligației având ca obiect cheltuielile de judecată (partea care câștigă), înlocuind formularea codului anterior din 1865 de „parte căzută în pretenții”. Această diferență terminologică nu schimbă însă cu nimic **fundamentul suportării cheltuielilor de judecată, care rămâne culpa procesuală și despăgubirea integrală a părții câștigătoare. Buna-credință a părții care a pierdut procesul nu justifică exonerarea ei de plata cheltuielilor de judecată. Din acest punct de vedere, între partea care a obținut câștig de cauză, dreptul ei fiind recunoscut prin hotărâre, și partea care acceptă judecata și pierde procesul, riscul acestei situații trebuie să fie suportat de această din urmă parte care, prin comportamentul său, chiar dacă nu a fost de rea-credință, a obligat pe partea potrivnică câștigătoare să angajeze cheltuielile din proces. Așa fiind, textul criticat induce o culpă procesuală în sarcina celui care, prin atitudinea sa, a determinat cheltuielile de judecată făcute de partea adversă în timpul și cu ocazia desfășurării procesului.***”

Prin adoptarea soluțiilor legislative preconizate, potrivit cărora „*judecătorii se asigură că organizațiile neguvernamentale nu vor suporta cheltuieli de judecată disproporționate, de natură să afecteze activitatea acestora*”, se poate crea o situație de inegalitate față de partea care câștigă procesul, respectiv creditorul obligației având ca obiect cheltuielile de judecată.

Sub acest aspect, soluția legislativă preconizată este susceptibilă a încălca dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituția României, cu privire la egalitatea în fața legii.

În ceea ce privește principiul egalității, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 244 din 20 aprilie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 551 din 27 mai 2021, paragraful 24, a reținut că, potrivit jurisprudenței sale⁴, **principiul egalității în**

---

⁴ A se vedea Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994.

drepturi presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale⁵, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional.

5.3. Menționăm că, analizând aspectele legate de plata cheltuielilor aferente procedurilor judiciare, în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiat la Paris la 20 martie 1952, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că regula potrivit căreia „*partea care cade în pretenții plătește*” în contextul procedurii civile nu poate fi considerată, *per se*, ca fiind contrară art. 1 din Protocolul nr. 1 (Klauz împotriva Croației, pct. 82 și 84⁶), întrucât scopul său este acela de a evita litigiile nefondate și cheltuielile nejustificate de ridicate, descurajând potențialii reclamanți să introducă acțiuni neîntemeiate fără a suporta consecințele. Această viziune nu este modificată de faptul că aceste norme se aplică și procedurilor civile la care statul este parte (Cindrić și Bešlić împotriva Croației, pct. 96⁷).

Într-o cauză în care reclamanții au solicitat despăgubiri pentru expropriere și au câștigat în parte cauza, dar suma primită a trebuit să fie plătită integral celeilalte părți pentru a-și acoperi cheltuielile de judecată, Curtea a constatat o încălcare. Curtea a observat că nici comportamentul reclamanților, nici activitatea procedurală inițiată nu puteau justifica taxele judiciare atât de ridicate încât să conducă la lipsa totală a despăgubirilor pentru expropriere. Prin urmare, reclamanții au fost obligați să suporte o sarcină excesivă [Perdigão împotriva Portugaliei (MC), pct. 78⁸; în Musa Tarhan împotriva Turciei, pct. 86⁹, în care reclamantul a fost obligat să suporte cheltuielile de judecată ale părții adverse în cadrul procedurii de expropriere, ceea ce a redus în mod substanțial valoarea compensației, s-a constatat, de asemenea, că sarcina suportată de reclamant a fost excesivă].

---

⁵ În acest sens, a se vedea, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003, Decizia nr. 476 din 8 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 599 din 11 iulie 2006, Decizia nr. 573 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 363 din 25 mai 2011, Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 2 septembrie 2014.

⁶ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-122433%22%5D%7D>

⁷ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-166488%22%5D%7D>

⁸ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-101740%22%5D%7D>

⁹ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-187190%22%5D%7D>

5.4. Semnalăm că, pe de o parte, sintagma „*organizațiile neguvernamentale*” este insuficient de clară, deoarece nu este definită în actul de bază, ceea ce afectează predictibilitatea și accesibilitatea normei. În acest sens, menționăm că, potrivit prevederilor art. 25 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „*În cadrul soluțiilor legislative preconizate trebuie să se realizeze o configurare explicită a conceptelor și noțiunilor folosite în noua reglementare, care au un alt înțeles decât cel comun, pentru a se asigura astfel înțelegerea lor corectă și a se evita interpretările greșite.*”.

Pe de altă parte, sintagma „*organizație neguvernamentală*” mai este utilizată doar în art. 616 alin. (1) din actul de bază, cu privire la altă ipoteză juridică, respectiv cea a **arbitrajului instituționalizat**, care este definit ca fiind acea formă de jurisdicție arbitrală care se constituie și funcționează în mod permanent pe lângă o organizație sau instituție internă ori internațională sau ca **organizație neguvernamentală de interes public de sine stătătoare**.

Menționăm că în Expunerea de motive se face referire la „*faptul că, în ultima perioadă, au existat situații mediatizate în care, suportarea cheltuielilor de judecată de către anumite entități care au calitatea de părți în unele cauze civile, a determinat consecințe negative și ireversibile cu privire la activitatea respectivelor entități; este cazul, de regulă, al organizațiilor neguvernamentale, asociațiilor sau fundațiilor reglementate de Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare „OG nr. 26/2000” care, în baza unei legitimări procesual active conferite în baza legii, stau în judecată în anumite cauze civile, apărând interese publice*”.

În ipoteza în care soluția legislativă preconizată pentru **alin. (3)** vizează asociațiile, fundațiile și federațiile reglementate de Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare, în text ar fi trebuit să se facă trimitere în mod expres la acestea.

5.5. Semnalăm că expresia „*judecătorii se asigură*” este insuficient de clară, deoarece, din actuala redactare nu se înțelege care trebuie să fie conduita instanței de judecată și care sunt mijloacele prin care aceasta poate „*asigura*”.

Pe de altă parte, norma este susceptibilă a afecta dispozițiile art. 21 alin. (1) și (3) din Constituție, referitor la dreptul de acces la o instanță cu plenitudine de jurisdicție și dreptul la un proces echitabil

Eliminarea prerogativei judecătorului de a dimensiona cuantumul cheltuielilor de judecată suportate de partea care a câștigat procesul, în lipsa unei cereri corespunzătoare, implică o derogare semnificativă de la regula prevăzută de art. 264 din actul de bază, potrivit căreia judecătorul va aprecia probele administrate în cauză, pe fiecare în parte și în ansamblul lor, în mod liber, potrivit convingerii sale. Temeiul obligării părții care a pierdut procesul la plata cheltuielilor de judecată este culpa procesuală. Instanța este ținută să examineze în ce măsură cele solicitate de partea care a câștigat procesul, cu titlu de cheltuieli de judecată, pot fi transpuse în cuantumul cheltuielilor de judecată suportate de partea adversă care pierde procesul, din perspectiva proporționalității acestor cheltuieli cu împrejurările litigiului. Doar prin intermediul acestei aprecieri a instanței, cheltuielile de judecată devin opozabile părții ținute să le plătească, ca fapt juridic *lato sensu*.

Soluția legislativă preconizată are ca efect limitarea prerogativelor jurisdicționale ale instanței într-o manieră care pune în discuție însăși existența dreptului de acces la o instanță cu plenitudine de jurisdicție asupra chestiunii cuantumului cheltuielilor de judecată, ceea ce este susceptibil a contraveni dispozițiilor art. 21 alin. (1) și (3) din Constituție. Sub un alt aspect, se remarcă și faptul că nu se înțelege rațiunea pentru care reducerea cheltuielilor de judecată poate fi dispusă doar din oficiu, nu și la cerere.

5.6. Referitor la expresia „*cheltuieli de judecată disproportionale, de natură să afecteze activitatea acestora*”, semnalăm că, prin gradul mare de generalitate, nu întrunește exigențele de claritate, precizie și previzibilitate, având în vedere faptul că nu se instituie criterii clare prin raportare la care instanța de judecată, analizând aceste elemente în circumstanțele particulare ale fiecărui proces, să poată reduce motivat, cheltuielile de judecată, apreciind asupra proporționalității acestora în raport cu obiectul cauzei, valoarea sau complexitatea acesteia.

Stabilirea în textul soluției legislative a unor criterii de evaluare a proporției/disproporției este deosebit de utilă, deoarece conduce la stabilirea unor standarde de apreciere și permite o motivare riguroasă.

Pe de altă parte, nu orice disproporție a cheltuielilor de judecată care afectează activitatea respectivelor entități juridice ar trebui să îi permită judecătorului să dispună reducerea acestora, ci numai cheltuielile de judecată care, în concret, apar ca majore și semnificative, astfel încât doar în asemenea circumstanțe ar putea fi reținută existența unui abuz al părții câștigătoare în proces, abuz ce ar avea ca efect, în lipsa unei intervenții corective a judecătorului, împovărarea excesivă, deci nejustificată, a părții care a pierdut procesul.

6. La soluția legislativă propusă pentru **art. 453 alin. (4)**, semnalăm că definiția expresiei „*interes legitim public*” reprezintă un **paralelism legislativ** cu dispozițiile art. 2 alin. (1) lit. r) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, aspect contrar dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Sub acest aspect, este de menționat că definiția prevăzută pentru expresia „*interes legitim public*” în actul normativ de mai sus este în strânsă corelare cu definiția expresiei „*interes legitim privat*”, prevăzută la art. 2 alin. (1) lit. p) din acesta.

În acest sens, precizăm că în Decizia de admitere a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii nr. 8/2020¹⁰, s-a stabilit că „*În vederea exercitării controlului de legalitate asupra actelor administrative la cererea asociațiilor, în calitate de organisme sociale interesate, invocarea interesului legitim public trebuie să fie subsidiară invocării unui interes legitim privat, acesta din urmă decurgând din legătura directă dintre actul administrativ supus controlului de legalitate și scopul direct și obiectivele asociației, potrivit statutului.*”

Pe de altă parte, semnalăm că, *de plano*, potrivit prevederilor art. 32 alin. (1) lit. d) din actul de bază, „(1) Orice cerere **poate fi formulată și susținută** numai dacă autorul acesteia: d) **justifică un interes**.”. Pe de altă parte, potrivit prevederilor art. 33 teza I din același act normativ, „**Interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut și actual.**”.

Ca urmare a celor de mai sus, este evident că orice entitate juridică poate formula și susține o cerere în instanță numai dacă justifică un interes legitim. Exercițarea unui drept subiectiv fără interes legitim, deci împotriva scopului său recunoscut de lege,

---

¹⁰ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 2 iulie 2020.

constituie un abuz de drept, care trebuie sancționat potrivit prevederilor art. 12 alin. (2) din actul de bază.

Având în vedere faptul că, potrivit prevederilor art. 1 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare, „(1) *Persoanele fizice și persoanele juridice care urmăresc desfășurarea unor activități de interes general sau în interesul unor colectivități ori, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial pot constitui asociații ori fundații în condițiile prezentei ordonanțe.*”, norma preconizată pentru **art. 453 alin. (4)** s-ar aplica tuturor asociațiilor, fundațiilor și federațiilor reglementate de respectivul act normativ, mai puțin celor care urmăresc desfășurarea unor activități în interesul lor personal nepatrimonial.

*

* *

Ca urmare a celor de mai sus, este necesar ca propunerea legislativă să fie reconsiderată în totalitate, atât din punctul de vedere al configurării soluțiilor legislative preconizate, care trebuie să fie în concordanță cu dispozițiile legale în vigoare, cât și din punctul de vedere al exprimării soluțiilor, în acord cu exigențele de tehnică legislativă, în mod clar și precis, fără echivoc.

PREȘEDINTE
[REDACTED]
Florin IORDACHE
[REDACTED]
ROMANIA *
GIȘLANI

București
Nr. 601/17.06.2024

536/2022

Lege privind Codul de procedură civilă

(v. art. XII - XIX din Legea nr. 2/2013 - M. Of. nr. 89/12 feb. 2013; Decizia I.C.C.J. nr. 8/2015 - M. Of. nr. 539/20 iul. 2015 (art. 450 alin. (5) raportat la art. 997 și următoarele și art. 719 alin. (7)); Decizia I.C.C.J. nr. 13/2015 - M. Of. nr. 690/11 sep. 2015 (art. 94 și art. 95); Decizia I.C.C.J. nr. 7/2016 - M. Of. nr. 461/22 iun. 2016 (art.127 alin. (1) și (3))

¹ republicare cu
renumerotare

M. Of. nr. 247/10 apr. 2015

Lege privind Codul de procedură civilă

² admisă excepție
de neconst. prin

D.C.C. nr. 485/2015

M. Of. nr. 539/20 iul. 2015

Decizia nr. 485 din 23 iunie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 84 alin. (2) și art. 486 alin. (3) din Codul de procedură civilă

art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 84 alin. (2) și art. 486 alin. (3) cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele juridice prin avocat sau consilier juridic

³ admisă excepție
de neconst. prin

D.C.C. nr. 839/2015

M. Of. nr. 69/1 feb. 2016

Decizia nr. 839 din 8 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (5)-(7) din Codul de procedură civilă

art. 493 alin. (5) (sintagma "sau că recursul este vădit nefondat")

⁴ modificări prin

D.C.C. nr. 839/2015

M. Of. nr. 69/1 feb. 2016

Decizia nr. 839 din 8 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (5)-(7) din Codul de procedură civilă

suspendă pentru o perioadă de 45 de zile dispozițiile art. 493 alin. (5) (cu referire la sintagma "sau că recursul este vădit nefondat") (termenul se împlinește la data de 17.03.2016), după care operează prevederile art. 147 din Constituție

⁵ admisă excepție
de neconst. prin

D.C.C. nr. 866/2015

M. Of. nr. 69/1 feb. 2016

Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 11 și alin. (2) din Codul de procedură civilă

art. 509 alin. (1) (sintagma „pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul” este neconstituțională cu referire la motivul de revizuire prevăzut la pct. 11 din cuprinsul acestora)

⁶ modificări prin

D.C.C. nr. 866/2015

M. Of. nr. 69/1 feb. 2016

Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 11 și alin. (2) din Codul de procedură civilă

suspendă pentru o perioadă de 45 de zile dispozițiile art. 509 alin. (1) (constată sintagma „pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul” este neconstituțională cu referire la motivul de revizuire prevăzut la pct. 11 din cuprinsul acestora) (termenul se împlinește la data de 17.03.2016), după care operează dispozițiile art. 147 din Constituție

- ⁷ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 895/2015 M. Of. nr. 84/4 feb. 2016 art. 666
Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă
- ⁸ modificări prin D.C.C. nr. 895/2015 M. Of. nr. 84/4 feb. 2016
Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă *suspendă pentru 45 de zile dispozițiile art. 666 (termenul se împlinește la 20 martie 2016) după care operează prevederile art.147 din Constituție*
- ⁹ modificări prin O.U.G. nr. 1/2016 M. Of. nr. 85/4 feb. 2016
Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe
aprobată cu modificări și completări prin L. nr. 17/2017 M. Of. nr. 196/21 mar. 2017
modifică art. 603 alin. (3), art. 615, art. 628 alin. (5), art. 635, art. 641, art. 651 alin. (3), art. 665, art. 666, art. 670 alin. (6), art. 680 alin. (2), art. 699 alin. (2), art. 712 alin. (3), art. 720 alin. (8), art. 732 alin. (2), art. 783 alin. (1), art. 820, art. 856 alin. (2), art. 889, art. 955 alin. (1)
- Dispune republicarea cu renumerotare**
- ¹⁰ rectificare RECTIFICARE M. Of. nr. 234/30 mar. 2016 *rectifică art. 354 alin. (3)*
- ¹¹ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 169/2016 M. Of. nr. 353/9 mai 2016
Decizia nr. 169 din 24 martie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă *art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de parte a curții de apel în raza căreia funcționează instanța investită cu judecarea litigiului*
- ¹² modificări prin O.U.G. nr. 95/2016 M. Of. nr. 1009/15 dec. 2016
Ordonanță de urgență pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă
respinsă prin L. nr. 260/2021 M. Of. nr. 1036/29 oct. 2021
prorogă termenele prev. la art. XII alin. (1), art. XIII teza I, art. XVIII alin. (1) și art. XIX alin. (1) până la data de 1 ian. 2019
- ¹³ modificări prin L. nr. 17/2017 M. Of. nr. 196/21 mar. 2017
Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe *modifică art. 534 alin.(2), art. 613 alin. (4), art. 615, art. 641, art. 651 alin. (4), art. 652 alin. (2), art. 666 alin. (2) și (7), art. 719 alin. (6), art. 782, art. 889 și denumirea secțiunii a 2-a a cap. IV al titlului III din cartea a V-a*

- ¹⁴ **admisă excepție de neconst. prin** D.C.C. nr. 290/2018 M. Of. nr. 638/23 iul. 2018
Decizia nr. 290 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 127 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă
dispozițiile art. 127 alin. (1) și alin. (2) sunt constituționale în măsura în care privesc și instanța de judecată în calitate de parte reclamantă / pârâtă
- ¹⁵ **admisă excepție de neconst. prin** D.C.C. nr. 290/2018 M. Of. nr. 638/23 iul. 2018
Decizia nr. 290 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 127 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă
sintagma "de competența instanței la care își desfășoară activitatea" din cuprinsul art. 127 alin. (1), precum și sintagma "care își desfășoară activitatea la instanța competentă să judece cauza" din cuprinsul art. 127 alin. (2)
- ¹⁶ **modificări prin** L. nr. 310/2018 M. Of. nr. 1074/18 dec. 2018
Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative
*modifică art. 13 alin. (2), art. 41 alin. (1), art. 64 alin. (3) și (4), art. 80 alin. (5), art. 83, art. 84 alin. (3), art. 94 pct. 1 lit. b), art. 95 pct. 3, art. 96 pct. 3, art. 127 alin. (1) și (2), art. 129 alin. (2) pct. 2, art. 130 alin. (2) și (3), art. 131 alin. (1), art. 142 alin. (1), art. 144 alin. (2), art. 154 alin. (4) și (6), art. 165 pct. 3, art. 183 alin. (1) și (3), art. 200 alin. (4), art. 201 alin. (2) - (4), art. 213, art. 231 alin. (1), (4) și (5), art. 240, art. 244, art. 261 alin. (1), art. 323 alin. (1), art. 398 alin. (3), art. 402, art. 415 pct. 3, art. 426 alin. (1) și (5), art. 444 alin. (1), art. 450 alin. (3), art. 457 alin. (2), art. 471 alin. (3) și (4), art. 474, art. 483 alin. (2) - (4), art. 484 alin. (7), art. 486 alin. (1) lit. a) și e), art. 486 alin. (2) și (3), art. 490, art. 496 alin. (1), art. 497, art. 503 alin. (3), art. 509 alin. (2), art. 513 alin. (4), art. 517 alin. (4), art. 521 alin. (3), art. 713 alin. (2), art. 906 alin. (4), art. 915 alin. (2); introduce lit. j_1) - j_3) la art. 94 pct. 1, alin. (2_1) la art. 127, alin. (6_1) la art. 154, alin. (11_1) la art. 163, alin. (4_1) la art. 200, alin. (6) și (7) la art. 321, pct. 1_1 la art. 413 alin. (1), art. 471_1, alin. (1_1) la art. 517;
abrogă art. 84 alin. (2), art. 105, art. 322 alin. (3), art. 471 alin. (5) - (8), art. 475, art. 484 alin. (3) pct. 2, art. 484 alin. (6), art. 493, art. 660 alin. (3), art. 666 alin. (8)*

Dispune republicarea cu renumerotare

- ¹⁷ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 874/2018 M. Of. nr. 2/3 ian. 2019 *dispozițiile art. 27, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept*
- Decizia nr. 874 din 18 decembrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a prevederilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu referire la sintagma "precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv", precum și a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă
- ¹⁸ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 604/2020 M. Of. nr. 976/22 oct. 2020 *art. 524 alin. (3)*
- Decizia nr. 604 din 16 iulie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 524 alin. (3) din Codul de procedură civilă
- ¹⁹ modificări prin D.C.C. nr. 604/2020 M. Of. nr. 976/22 oct. 2020 *suspendă pentru 45 de zile dispozițiile art. 524 alin. (3) (termenul se împlinește la 5 decembrie 2020) după care operează prevederile art. 147 din Constituție*
- Decizia nr. 604 din 16 iulie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 524 alin. (3) din Codul de procedură civilă
- ²⁰ modificări prin L. nr. 260/2021 M. Of. nr. 1036/29 oct. 2021 *respinge O.U.G. nr. 95/2016*
- Lege privind respingerea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 95/2016 pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă
- ieșit din vigoare - scos din evidență*
- ²¹ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 832/2021 M. Of. nr. 430/3 mai 2022 *sintagma "întocmai și literal" din cuprinsul dispozițiilor art. 323 alin. (1), astfel cum acesta a fost modificat prin art. I pct. 35 din Legea nr. 310/2018*
- Decizia nr. 832 din 9 decembrie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei "întocmai și literal" din cuprinsul dispozițiilor art. 323 alin. (1) din Codul de procedură civilă, astfel cum acesta a fost modificat prin art. I pct. 35 din Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative

22	modificări prin	L. nr. 140/2022	M. Of. nr. 500/20 mai 2022	<p>Lege privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative</p>	<p>modifică art. 81 alin. (2), art. 88, art. 92 alin. (1), art. 155 alin. (1) pct. 7, art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. a), art. 226, art. 315 alin. (1) pct. 4, art. 320, art. 412 alin. (1) pct. 2, art. 509 alin. (1) pct. 7, art. 511 alin. (1) pct. 7, art. 688 alin. (3), art. 762 alin. (8), art. 816, art. 840 alin. (2), art. 860 alin. (2), art. 918 alin. (2), art. 919 alin. (2), art. 921 alin. (1), art. 930 alin. (2), art. 931 alin. (2), cartea a VI-a denumirea titlului II, art. 936, art. 937, art. 938, art. 939, art. 940, art. 941, art. 943, art. 983 alin. (2), art. 1079 pct. 4 și art. 1081 alin. (2) pct. 1; introduce pct. 7_1 la art. 155 alin. (1), alin. (3) la art. 315, cap. I la cartea a VI_a după denumirea titlului II și cap II la cartea a VI_a după cap. I cu art. 943_1-943_7; abrogă art. 942</p>
----	-----------------	-----------------	----------------------------	---	---

Dispune republicarea cu renumerotare

Dispozițiile art. 118 alin. (2) și ale art. 170 alin. (3) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, astfel cum au fost reglementate, respectiv modificate prin prezenta lege, vor intra în vigoare la data care va fi prevăzută de legea specială privind reprezentantul personal.

23	modificări prin	L. nr. 173/2022	M. Of. nr. 560/8 iun. 2022	<p>Lege pentru adoptarea unor măsuri necesare punerii în aplicare a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014</p>	<p>modifică art. 511 alin. (3); introduce pct. 10_1 la art. 509 alin. (1) - la data intrării în vigoare, pentru România, a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale</p>
----	-----------------	-----------------	----------------------------	---	---

24	completat prin	L. nr. 192/2022	M. Of. nr. 643/29 iun. 2022	<p>Lege pentru completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă</p>	<p>introduce art. 154_1</p>
----	----------------	-----------------	-----------------------------	---	-----------------------------

25	admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 279/2022	M. Of. nr. 676/6 iul. 2022	<p>Decizia nr. 279 din 17 mai 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei "literal" din cuprinsul art. 321 alin. (7) și a sintagmei "intocmai și literal" din cuprinsul art. 323 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cu modificările și completările aduse prin art. I pct. 33 și 35 din Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative</p>	<p>sintagma „literal” din cuprinsul art. 321 alin. (7), astfel cum acesta a fost modificat prin art. I pct. 33 din Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative</p>
----	----------------------------------	---------------------	----------------------------	---	--

26	modificări prin	L. nr. 199/2022	M. Of. nr. 682/8 iul. 2022	<p>Lege pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă</p>	<p>modifică art. 524, art. 525, art. 526</p>
----	-----------------	-----------------	----------------------------	---	--

²⁷ modificări prin L. nr. 336/2022 M. Of. nr. 1177/8 dec. 2022 *modifică art. 651 alin. (1)*

Lege pentru modificarea alin. (1) al art. 651 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

²⁸ modificări prin L. nr. 57/2023 M. Of. nr. 186/6 mar. 2023 *modifică art. 190*

Lege pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

²⁹ modificări prin L. nr. 139/2024 M. Of. nr. 448/15 mai 2024 *modifică art. 331 alin. (1) la 15 mai 2025*

Lege pentru modificarea art. 331 alin. (1) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă